

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЖУК МАРТА МИКОЛАЇВНА

УДК 330.341:634.8.07

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ
ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ АПК УКРАЇНИ**

спеціальність 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Кам'янець-Подільський – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Львівському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
Загорський Володимир Степанович
Львівський регіональний інститут державного
управління Національної академії державного
управління при Президентові України, директор.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент
Руснак Алла Валентинівна,
Державний вищий навчальний заклад «Херсонський
державний аграрний університет» МОН України,
доцент кафедри економіки підприємства

кандидат економічних наук, доцент
Жидяк Олександра Романівна,
Національний науковий центр «Інститут аграрної
економіки» НААН України, старший науковий
співробітник відділу податково-бюджетної політики.

Захист відбудеться 11 березня 2016 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 71.831.02 у Подільському державному аграрно-технічному університеті Міністерства освіти і науки України за адресою: 32300, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 13, головний корпус, ауд. 20.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Подільського державного аграрно-технічного університету Міністерства освіти і науки України за адресою: 32300, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 13.

Автореферат розісланий « ____ » _____ 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої
ради

А.В. Печенюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Запорукою успішного економічного розвитку держави є прогрес агропромислового комплексу, стабільне функціонування сільського господарства на основі освоєння досягнень науки і техніки. Ефективний розвиток АПК за сучасних умов потребує постійної появи і впровадження нових технологій, удосконалення економічних відносин між виробниками і споживачами наукової продукції, формування такої політики його розвитку, в основу якої мають бути покладені основні положення переходу економіки країни на інноваційний шлях розвитку.

Натеперчерез складне економічне становище сільського господарства спостерігається тенденція до зниження інноваційної активності сільськогосподарських товаровиробників. Виходячи з цього, необхідною стає розробка організаційних механізмів економічного стимулювання, як підготовки інноваційних проектів, так і їхнього освоєння у сільськогосподарському виробництві.

Узагальнення світового досвіду розвитку інноваційних процесів в аграрному виробництві підтверджується тим, що успішний поступ інноваційної діяльності в більшості розвинених країн пов'язаний із системою державної підтримки науково-інноваційної сфери сільського господарства. Державна інноваційна політика повинна бути спрямована на стимулювання створення сприятливого клімату для інноваційних процесів і слугувати сполучною ланкою між науково-інноваційною сферою і сільськогосподарським виробництвом.

Дослідження проблем інноваційного розвитку агропромислового комплексу України не є новим словом для економічної науки. Теоретична база інноваційних процесів розглядалася в працях видатних як іноземних учених: С.Валдайцева, Г.Ковальова, С.Румянцева, Б.Санто, Б.Твісса, А.Томпсона, Р.Фатхутдинова, Й.Шумпетера, Ю.Яковця, так і вітчизняних: А.Амоша, Ю.Бажала, В.Геєць, М.Гладія, В.Загорського, В.Захарченко, І.Лукинова, С.Покропивного, П.Саблука, Л.Федулової, М.Чумаченко, А.Шестопаля та інших.

Проблемам державного регулювання, матеріального, фінансового та інформаційного забезпечення інноваційної діяльності в глобалізаційних умовах і розвитку інноваційних процесів в агропромисловому виробництві надавали увагу вітчизняні та зарубіжні вчені: Г.Возняк, В.Іванишин, О.Жидяк, Л.Могильна, А.Моргун, Д.Крисанов, А.Кузнєцова, А.Лаврук, Л.Левін, С.Оніщенко, Т.Пасенко, А.Попов, А.Руснак, Л.Смикалова, Д.Туровець, К.Швабій, О.Шмаглій і багато ін.

Однак незважаючи на значну кількість публікацій, їхнє наукове та практичне значення, загалом і, зокрема, низка питань щодо визначення механізму активізації інноваційних процесів, висвітлені недостатньо, тому потребують подальших поглиблених наукових досліджень. Недостатнє розроблення окремих положень даної проблеми та необхідність подальшого розкриття теоретичних основ організаційно-економічного механізму інноваційних процесів АПК, розробка науково-методичних основ впровадження підходів до управління інноваційними процесами у галузі та визначення механізму їх

активізації, зумовили актуальність теми дисертаційної роботи, визначили мету і завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконувалася відповідно до затвердженого плану науково-дослідної роботи комплексним науковим проектом «Державне управління та місцеве самоврядування» Національної академії державного управління при Президентові України у виконанні науково-дослідної теми «Теоретико-методологічні засади економічних реформ в Україні» (номер державної реєстрації 0112U000920), де автором досліджено теоретичні та практичні аспекти економічних реформ у сфері активізації інноваційних процесів АПК України.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних положень і розробка науково-практичних підходів щодо формування організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК.

Для досягнення визначеної мети поставлено та вирішено наступні завдання:

- розкрити теоретичні аспекти та економічну сутність організаційно-економічного механізму інноваційних процесів АПК;
- узагальнити наявні науково-теоретичні аспекти та методичні підходи до управління інноваційними процесами в АПК;
- проаналізувати сучасний стан інноваційних процесів вітчизняного АПК і зарубіжних країн та виявити наявні конкурентні переваги їхньої діяльності;
- виявити домінуючі чинники, їхню значущість у критеріальному апараті та з'ясувати вплив на інноваційні процеси галузі за умов трансформаційної економіки України;
- розробити науково-практичні рекомендації щодо формування організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК;
- обґрунтувати стратегічні напрями державного регулювання інноваційних процесів в АПК у конкурентному середовищі;
- визначити пріоритетні напрями розвитку інноваційних процесів в агропромисловому комплексі в контексті економічної глобалізації.

Об'єктом дослідження є процес формування організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні і практичні засади формування та розвитку організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою досліджень є діалектичний метод пізнання соціально-економічних явищ, системний підхід, базові положення формування стратегічних напрямів, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених із питань визначення організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК.

Для вирішення поставлених у роботі завдань використано такі методи дослідження: системного та абстрактно-логічного аналізу (при аналізі наукових думок щодо питань трактування термінів «організаційно-економічний механізм»,

«інновації», «інноваційний розвиток», «інноваційний процес» і для розкриття основ понятійного апарату системи формування організаційно-економічних механізмів активізації інноваційних процесів); індукції і дедукції (для виявлення із'ясування проблем інноваційних процесів АПК); статистичного аналізу (для пошуку сучасних тенденцій інноваційного розвитку АПК); методи експертних оцінок (для побудови алгоритму ефективного механізму активізації інноваційних процесів АПК); графічний метод (для наочного зображення теоретичного й аналітичного матеріалу дисертаційної роботи).

Інформаційною базою дослідження є статистичні дані Державного комітету статистики України, нормативно-правові акти України, Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, інформаційні дані мережі Інтернет, а також фактичний матеріал, який здобули під час аналізу наукової літератури, що присвячувалася формуванню організаційно-економічних механізмів активізації інноваційних процесів АПК.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розробленні теоретичних положень і наданні методико-прикладних рекомендацій з удосконалення формування організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК України, зокрема:

вперше:

- на основі методу «форсайт» розроблена модель організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК, що дає змогу визначити найсприятливішу модель його інноваційного розвитку на довгострокову перспективу;

удосконалено:

- методичний підхід до узагальнюючої оцінки інноваційного розвитку АПК на основі чіткого критеріального підходу (економічного зростання, соціальної, екологічної результативності, технологічної безпеки, технологічної конкурентоспроможності, можливостей розвитку нових конкурентних переваг галузі та її суб'єктів) з урахуванням специфіки аграрного сектору;

- напрями активізації інноваційних процесів АПК, шляхом цілеспрямованого поєднання поточних цілей та механізмів стимулювання інноваційної діяльності на різних рівнях управління;

набули подальшого розвитку:

- методичний підхід щодо системи управління інноваційними процесами АПК не тільки за рахунок вдосконалення техніко – технологічних рішень, але і запровадження інноваційних управлінських технологій на науково – технічному і технологічному рівнях;

- розробка організаційного механізму економічного стимулювання, як підготовки інноваційних проектів, так і їх освоєння у сільськогосподарському виробництві із врахуванням новітніх економічних, науково-технічних і технологічних засад функціонування;

- визначення поняття «організаційно-економічний механізм» активізації інноваційних процесів, зокрема, як інтегрованої системи форм, методів та

інструментів стимулювання на всіх ієрархічних рівнях в умовах поглиблення інтеграції та глобалізації;

– інноваційна модель економічного розвитку АПК в середньо- і довгостроковому періодах яка базується на інституційній складовій, покликаний інтегрувати організаційні структури усіх складових інноваційного процесу в ефективний механізм, здатний генерувати, успішно впроваджувати і поширювати інновації.

Практичне значення отриманих результатів. Обґрунтовані у дисертаційній роботі результати формують наукову основу для практичного вирішення проблеми формування організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК України.

Науково-методичні підходи, що розроблені в дисертаційному дослідженні, зокрема, ті, що стосуються підготовки робочих та інформаційних матеріалів, використовуються для роботи відповідних комітетів Верховної ради України щодо удосконалення механізму активізації інноваційних процесів в агропромисловому комплексі країни (довідка №07/8-278 від 17.05.2015р.). Розробка заходів стимулювання інвестиційно-інноваційних процесів в АПК, що, безумовно, позитивно впливає на поповнення бюджетної складової та розширення конкурентних можливостей агропідприємств регіону, була використана Департаментом економічного, регіонального розвитку та торгівлі Херсонської обласної державної адміністрації (довідка №490/07 від 18.05.2015р.).

Науково-методичні положення, висновки і рекомендації автора щодо підвищення фінансового забезпечення інноваційного розвитку АПК України та впровадження інноваційно-інвестиційної складової у виробництво використані також у практичній діяльності господарств і знайшли застосування на підприємствах: Бериславського району Херсонської області ТОВ «Кам'янка ГлобалВайн» (довідка № 07-4/15 від 02.09.2015р.), Каховського району Херсонської області в ТОВ «Дніпрянське ХПП» (довідка № 123-5/77 від 17.08.2015р.).

Теоретико-методичні та прикладні положення, які стосуються системного дослідження формування організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК України використовуються у проведенні циклу лекційних і практичних занять для державних службовців IV-VII категорії посад (акт від 17.04.2015р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею. Всі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, отримані автором особисто. З наукових праць, які були опубліковані у співавторстві, в дисертації використані лише ті ідеї та пропозиції, що є результатом особистої роботи здобувача, яка полягає в постановці та розробці основних наукових положень і напрямків досягнення результатів. Використані наукові положення, які запозичені в інших авторів, мають відповідні посилання в тексті роботи.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення, результати проведених досліджень, висновки та пропозиції, практичні рекомендації, що містяться в дисертаційній роботі, доповідалися та обговорювалися на міжнародних науково-практичних конференціях: «Україна в інтеграційних процесах: загальнодержавний, регіональний та місцевий виміри»

(м.Херсон, 21 квітня 2014р.); «Інституційні механізми зближення законодавчих норм між Україною та ЄС в період економічної кризи» (м.Херсон, 01 червня 2015р.); «Вищаосвіта: сучасні проблеми та європейські перспективи» (м.Херсон, 16 квітня 2015р.); «Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та менеджменту» (м.Львів, 25-26 вересня 2015р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи відображені в 10 публікаціях загальним обсягом 4,1 ум. друк. арк., в т.ч. 3 – у наукових фахових виданнях, 3 – у наукових виданнях інших держав, 4 – у матеріалах наукових конференцій. З опублікованих праць 10 є одноосібними, з обсягом 4,1 ум. друк. арк.

Структура та обсяг роботи. Повний обсяг дисертації складає 220 сторінок комп'ютерного тексту, в т.ч. 172 становить основний текст, який включає 20 таблиць і 29 рисунків; список використаних джерел із 164 найменувань викладено на 18 сторінках, 7 додатків – на 30 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтована актуальність теми дисертаційного дослідження, розкритий зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначені об'єкт, предмет і методи дослідження, наукова новизна та практичне значення, наведені дані про апробацію та впровадження результатів дослідження.

У **першому** розділі дисертаційної роботи «**Теоретико-методичні аспекти дослідження інноваційної діяльності АПК**» визначена економічна сутність організаційно-економічного механізму інноваційних процесів агропромислового комплексу; уточнені поняття «організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності» та «інновації», доведена їхня значущість як чинника розвитку АПК; обґрунтовані методологічні підходи до оцінки інноваційних процесів.

Впровадження інновацій є ефективним механізмом забезпечення розвитку й економічної доцільності функціонування сучасних підприємств аграрного сектору України. У сільському господарстві як виробництво, так і управління інноваціями повинні здійснюватися з урахуванням не тільки економічних законів, а й законів природи, регулюватися взаємодією та балансом усіх чинників успішного ведення господарської діяльності аграрних підприємств. Доведено, що для розробки механізму, який ефективно працює, а також для обґрунтування доцільності застосування його важелів на практиці, з наукової точки зору, необхідно детально розглянути об'єкт впливу механізму – інноваційні процеси в АПК. Видається важливим також визначення специфіки останніх, виявлення чинників, які мають як позитивний, так і негативний вплив на інноваційну активність господарюючих суб'єктів, моделювання організаційно-економічного механізму активізації інноваційної діяльності в АПК.

Встановлено, що дефініцію «організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності» можна сформулювати як взаємопов'язану сукупність економічних відносин, принципів, методів і форм організації створення, промислового впровадження та комерціалізації нововведень. Водночас, організаційно-економічний механізм необхідно сприймати як динамічну і відкриту систему, що враховує сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників, тому що

інноваційна діяльність може гальмуватися чи обмежуватися різними впливами і факторами.

Визначені функції організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності АПК, що полягають у реалізації потенціалу, який закладений у кожній формі власності та господарюванні; забезпеченні конкуренції та співпраці задля використання інноваційного потенціалу і збалансованості між структурними ланками на інноваційній основі; дотриманні стійких принципів та стимулів менеджерів і колективів для формування інновацій; створенні рівних економічних умов для реалізації організаційно-економічного потенціалу кожного суб'єкта власності в організації ефективних інноваційних процесів.

Враховуючи специфічні особливості інноваційних процесів в АПК та вплив на них інвестиційних процесів, які вимагають особливих вимог (визначені вище) для побудови організаційно-економічного механізму активізації інноваційної діяльності у даній сфері, при формуванні механізму необхідно провести розмежування його на організаційну й економічну частини (рис.1).

Беручи до уваги обґрунтування економічної сутності, етапів інноваційних процесів в АПК, побудована принципова схема його організаційно-економічного механізму, який має вигляд сукупності форм (ланок) і методів здійснення інноваційної діяльності, взаємопов'язаней узгоджене функціонування і забезпечення, вирішення основного завдання щодо прискорення науково технічного прогресу в галузі (рис.2).

Рис.1. Складові організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК. Розроблений автором.

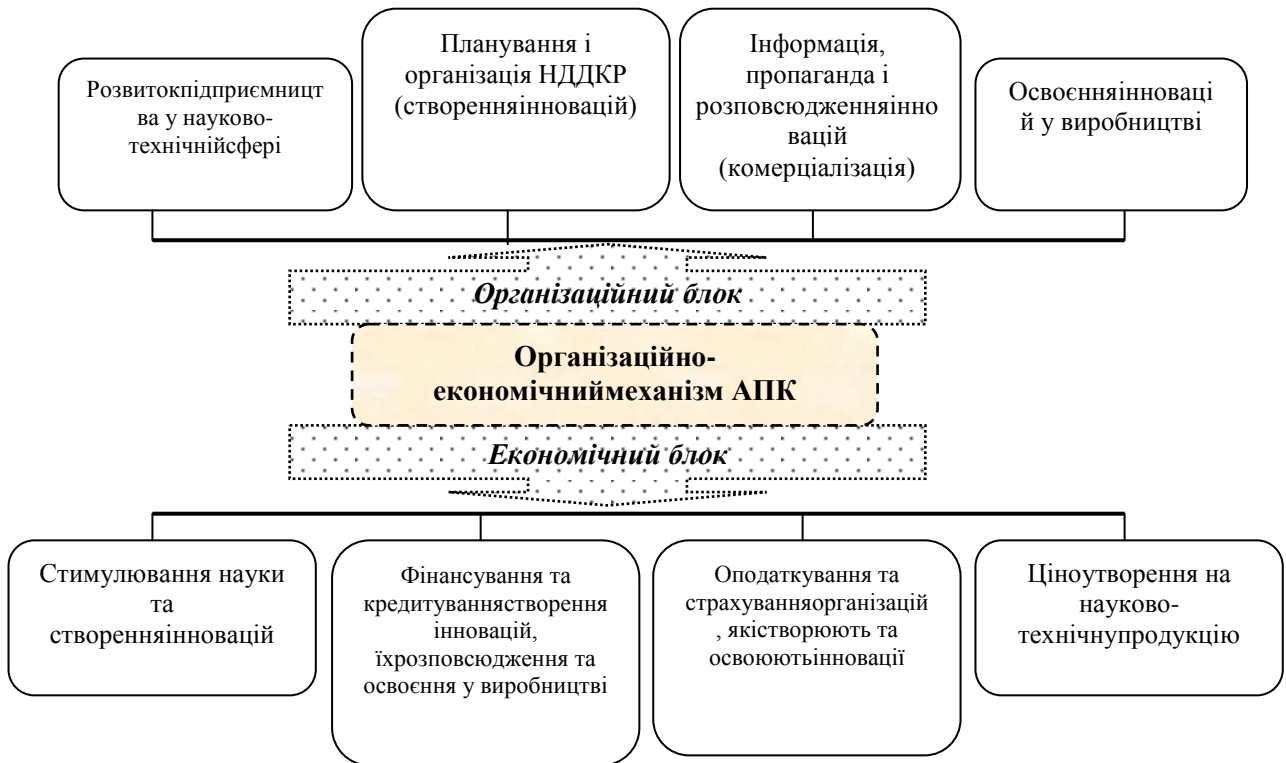

Рис.2. Схема організаційно-економічного механізму інноваційних процесів АПК. Розроблений автором.

Актуальною проблемою в умовах зростання ролі інновацій для розвитку підприємств АПК є оцінювання ефективності їхнього впровадження. Ефективність останнього для нової продукції залежить від сукупності чинників, що впливають на інноваційну діяльність підприємств АПК. Визначено, що основним напрямом методологічних досліджень оцінки інноваційних процесів є створення системи реальної, практичної оцінки ефективності впровадження інновацій, яка б отримала загальне визначення як економічно правильний, логічно обґрунтований і, водночас, придатний для використання в практиці підприємств, метод. Підприємства, які впровадили у виробничий процес будь-які інноваційні розробки, складають певну систему оцінкових показників, що характеризує ефективність виробництва за галузевою ознакою, а також сильні і слабкі сторони діяльності організації. Це дасть змогу визначити перспективи, прогнозувати ріст витрат, які необхідні для отримання прибутку. На основі проведеної оцінки інноваційної діяльності підприємства АПК та задля попередження негативного впливу інноваційних трансформацій світового агропромислового розвитку на вітчизняне сільгоспвиробництво і внутрішній продовольчий ринок, доцільне створення довгострокових перспективних проектів розвитку аграрного сектору країни, тому виникла необхідність нової методології прогнозування.

У другому розділі «Сучасний стан та оцінка рівня інноваційного розвитку АПК України» визначена роль агропромислового комплексу як об'єкту в інноваційній економіці; проведений аналіз сучасного стану інноваційної діяльності АПК; проаналізовані особливості та рівень забезпечення інноваційних процесів,

окреслені основні проблеми галузі та тенденції її розвитку; досліджений світовий досвід щодо вирішення проблем розвитку інноваційної діяльності в АПК.

Сільське господарство України є однією з найважливіших галузей економіки. За розрахунками, у 2014р., порівняно з 2013р., індекс обсягу сільськогосподарського виробництва становив 102,8%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – 104,1%, господарствах населення – 101,2% (рис.3). У I кварталі 2015р. індекс обсягу сільськогосподарського виробництва, порівняно з відповідним періодом 2014р., сягнув 95,2%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – 95,6%, у господарствах населення – 94,8%.

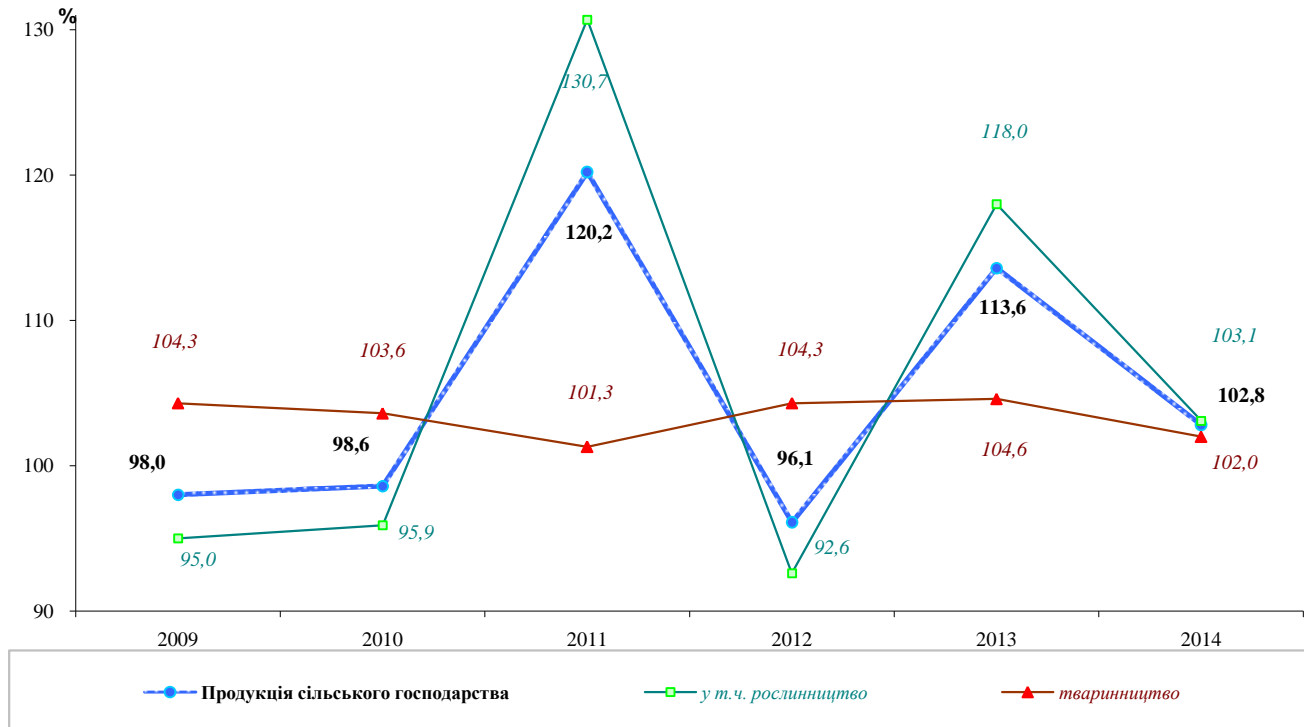

Рис.3. Динаміка обсягу сільськогосподарського виробництва (у % до попереднього року). Розроблений автором.

Результати аналізу інноваційного розвитку АПК свідчать, що від першої складової АПК (сільського господарства) з її успішною динамікою розвитку помітно відстають друга (галузі, що виробляють засоби виробництва та обслуговування АПК) й, особливо, третя (галузі зі збереження, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції). Через дефіцит потужностей для якісного зберігання, переробки та транспортування українське сільське господарство щороку зазнає значних збитків, стримується його зростання, тому доводиться імпортувати в міжсезоння значну частину фруктів, ягід та овочів замість експортувати їх. Визначено, що вітчизняний АПК дуже залежний від імпорту більшості потрібної йому сільськогосподарської техніки, обладнання для тваринництва й харчової промисловості, комплектуючих до них, а також насіння, засобів захисту рослин, значної частини добрив тощо.

Доведено, що інноваційний розвиток АПК означає його якісне реформування, яке базується на зростанні виробничих показників із одночасним удосконаленням соціально-економічного механізму сільського господарства, а також взаємопов'язаних із ним галузей. Даний процес повинен забезпечуватися

постійним використанням досконаліших технологій виробництва і переробки сільськогосподарської продукції, нових сортів культур рослин та порід тварин, прогресивних моделей соціально-економічного розвитку, сучасних моделей інформаційних технологій.

Результати проведеного аналізу вітчизняної наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності свідчать, що у 2014р. інноваційною діяльністю у промисловості займалися 1609 підприємств, або 16,1% від усіх обстежених. Серед регіонів вищою за середню в Україні частка інноваційно-активних підприємств була в Херсонській, Запорізькій, Івано-Франківській, Харківській, Миколаївській, Сумській, Кіровоградській, Одеській, Львівській областях, а також у м. Києві.

У 2014р. для здійснення інновацій 1206 підприємств витратили 7,7 млрд. грн, понад дві третини яких – на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, 15,9% – на здійснення науково-дослідних розробок (надалі – НДР) власними силами, 6,9% – на придбання результатів НДР в інших підприємств (організацій), 0,6% – на придбання інших зовнішніх знань (нових технологій) та 10,1% – на навчання та підготовку персоналу для розробки та запровадження нових або значно вдосконалених продуктів та процесів, діяльність щодо ринкового запровадження інновацій та інші роботи, які пов'язані зі створенням та впровадженням інновацій (інші витрати). Для успішного розвитку інноваційних процесів в АПК важливим є використання передових технологій, результати аналізу щодо кількості таких за видами технологій та терміном впровадження подано в табл. 1.

Таблиця 1

Кількість використаних передових технологій за видами технологій та терміном впровадження, од.

Види технологій	Усього	у т.ч. за терміном впровадження				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	17442	3566	4019	2585	2664	4608
Проектування та інжиніринг	1911	127	462	368	460	494
Виробництво, обробка та складання	7097	2854	1742	763	735	1003
Автоматизоване транспортування матеріалів і деталей тощо	151	20	54	25	27	25
Апаратура автоматизованого спостереження і/чи контролю	781	115	257	162	138	109
Зв'язок та управління	4514	287	1060	943	1046	1178
Виробнича інформаційна система	383	28	112	57	99	87
Інтегроване управління та контроль	220	32	78	52	34	24
Нанотехнології	51	2	17	2	11	19
Охорона здоров'я	526	73	139	176	90	48
Інші	1808	28	98	37	24	1621

Розрахована автором.

Аналіз світового досвіду показує, що економічне зростання розвинутих країн та їх окремих галузей економіки вже давно базується на використанні сфери знань і високих технологій, а їх ефективне поєднання гарантує прогресивний розвиток нації та людства. Зважаючи на це, головними завданнями стратегії інноваційної

політики України є створення інтеграційного механізму інноваційно-орієнтованого економічного розвитку галузей економіки, основу якого складає виробництво та реалізація конкурентоспроможної продукції відповідно до світових стандартів.

У третьому розділі дисертаційної роботи «Імперативи та основні напрямки активізації інноваційних процесів АПК» окреслені шляхи удосконалення системи організації інноваційної діяльності в АПК; визначений вплив держави на інноваційні процеси та організаційно-економічний механізм їхнього державного регулювання; обґрунтовані пріоритетні напрямки активізації інноваційних процесів в АПК; проведений довгостроковий прогноз із використанням науково-обґрунтованого методу «форсайт»; охарактеризовані специфіка й значення венчурного інвестування інновацій.

Проведені дослідження і практичний досвід розвитку інноваційних процесів в агропромисловому виробництві дозволили виділити їх основні етапи: створення інновацій, їх поширення та освоєння товаровиробниками. Виділення етапів інноваційного процесу є умовним і стосується самого процесу, а не його організації. Якщо ж розглянути його з точки зору організації, то крім етапів необхідно виділити організаційні блоки інноваційної діяльності (рис.4).

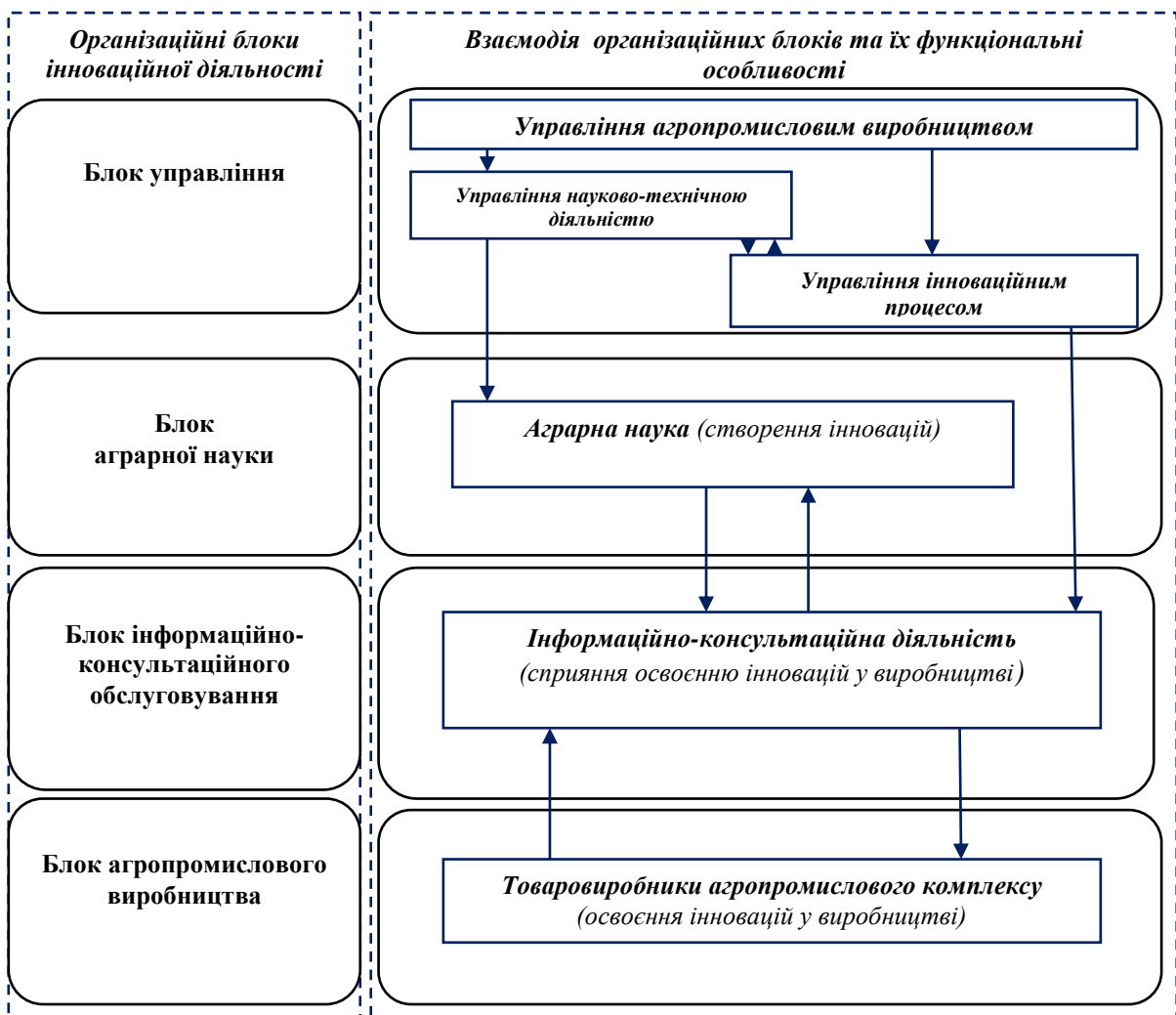

Рис.4. Принципова схема організації інноваційної діяльності АПК Розроблений автором.

Визначено, що аграрна наука є особливим замкнутим організаційним блоком інноваційної діяльності, яка прагне постійно проводити фундаментальні та прикладні дослідження, на основі яких створюються інновації. Нею виробляється комплекс знань і рекомендацій щодо їх адаптації до конкретних природних і економічних умов для забезпечення прискорення науково-технічного прогресу в агропромисловому виробництві.

Вважаємо, що удосконалення системи організації інноваційної діяльності в АПК має носити комплексний характер, охоплювати весь спектр сторін цієї діяльності в галузях агропродовольчої сфери – від проведення наукових досліджень і розробок, експериментальної перевірки наукових результатів до впровадження у виробництво та оцінки ефективності. Підвищенню обґрунтованості та ефективності прийняття заходів державного впливу у сфері організації інноваційної діяльності в АПК могло б сприяти виділення даної проблеми в одну з пріоритетних галузей наукових досліджень з аграрних проблем. Це дасть певний імпульс для активізації інноваційної діяльності в галузі, що сприятиме прискоренню науково технічного прогресу і підвищенню ефективності агропромислового виробництва.

Визначено, що завдання державної інноваційної політики та діяльності в АПК полягають у використанні наукових знань і розробок, що втілені у новий або удосконалений продукт, технологічний процес, у нові форми організації виробництва й управління, які використовуються в практичній діяльності та приносять різні види ефекту. Державна інноваційна політика формується на основі визначення стратегії розвитку АПК країни та її окремих регіонів, аналізу поточного стану інноваційної діяльності, прогнозів розвитку науково-виробничого потенціалу, розвитку інноваційної інфраструктури, державної підтримки інноваційної діяльності.

Основними методами стимулювання інноваційної діяльності в Україні є: методи прямої дії (адміністративного регулювання, які орієнтовані здебільшого на результат інноваційної діяльності): субсидування, податкові пільги, страхування інноваційних ризиків, пільгове кредитування інноваційної діяльності, митні пільги тощо; методи непрямої дії (опосередкованого регулювання, що спрямовані на формування сприятливого інноваційного середовища і визначаються дією інституційних чинників): підвищення кваліфікації, оплата навчання працівникам, премії, підтримка системи патентування, формування нових форм організації інноваційної діяльності: сприяння утворенню «центрів кристалізації інновацій», стимулювання попиту на інноваційний продукт тощо.

Стратегічні напрями розвитку інноваційної діяльності АПК передбачають визначення кількісних та якісних параметрів розвитку сільського господарства до 2020р., а також основні заходи, через здійснення яких ці параметри будуть досягнуті. Реалізація таких напрямів, як підвищення рівня державної підтримки реалізації інноваційних проектів в АПК та розвиток механізмів державно-приватного партнерства в АПК передбачає розробку відповідних методик вирішення завдань. Всі вищевказані заходи повинні бути реалізовані в межах концепції розвитку організаційно-економічного механізму активізації інноваційної діяльності в АПК, реалізація якої може бути здійснена за наступним алгоритмом (рис.5).

Розвиток аграрного сектору економіки необхідно визначити як стратегічну мету державної політики, для досягнення якої доцільно затвердити перелік завдань на державному та місцевому рівнях. Комплексне розв'язання проблем можливе шляхом розроблення, прийняття і виконання Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020р., метою якої є створення організаційно-економічних умов для ефективного соціально спрямованого розвитку аграрного сектору, стабільного забезпечення населення якісною та безпечною вітчизняною сільськогосподарською продукцією та промисловості сільськогосподарською сировиною, виробництво продукції з високою доданою вартістю, нарощування обсягів на світовому ринку сільськогосподарської продукції та продовольства.

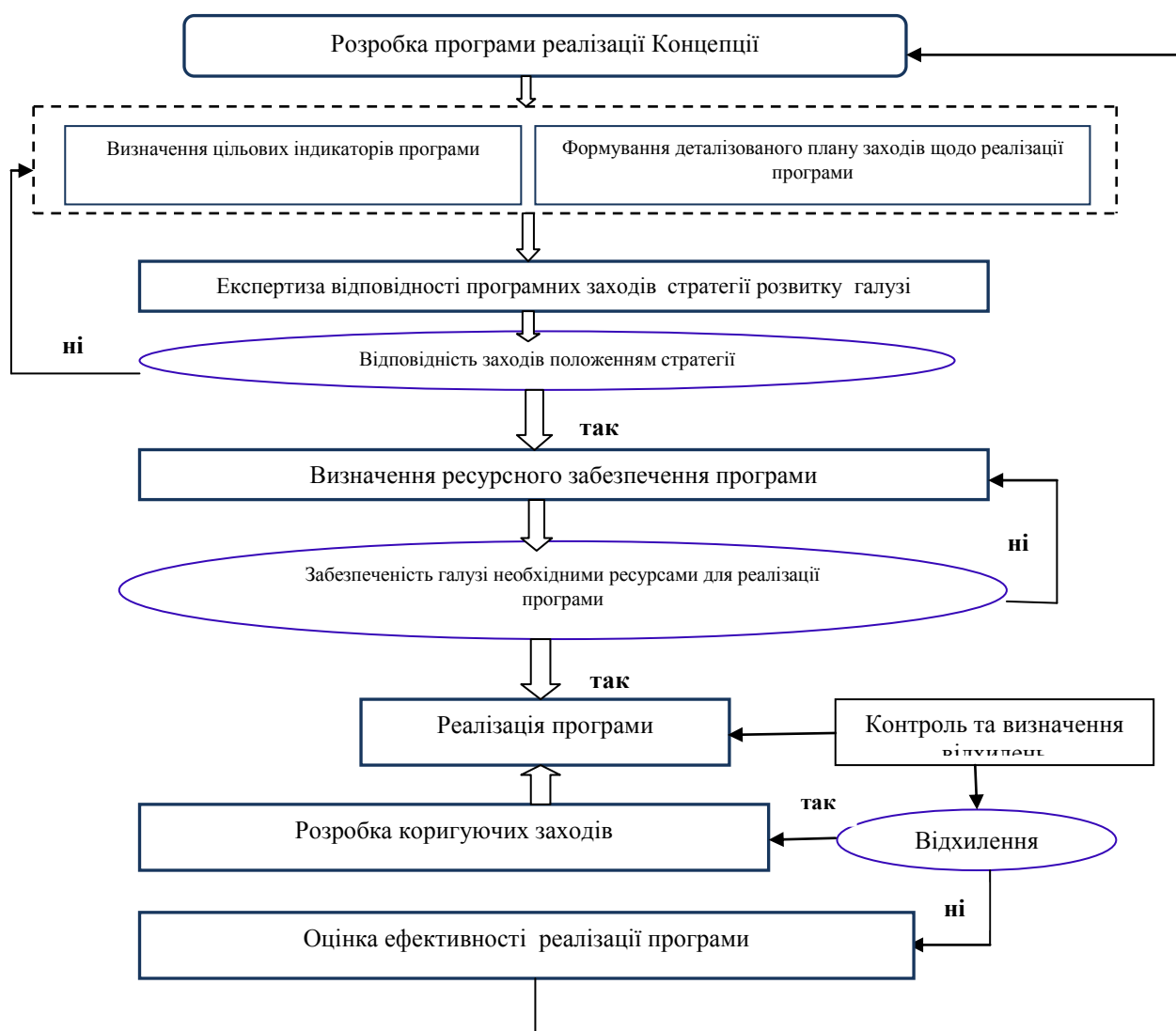

Рис.5. Алгоритм реалізації концепції розвитку організаційно-економічного механізму активізації інноваційної діяльності в АПК.

Розроблений автором.

Державну підтримку необхідно зосередити на фінансуванні цільових інноваційних програм, у дослідницько-виробничих господарствах, де проводиться перевірка практичного застосування науково-технічних розробок за конкретних умов. В Україні наріла необхідність підвищення ролі галузевих і міжгалузевих

організацій агропродовольчої сфери, а також законодавчого врегулювання їх участі у формуванні та реалізації державної аграрної політики. Так, подальше реформування вітчизняного аграрного сектору має відбуватися з урахуванням процесів децентралізації владних повноважень всередині країни, а також поглиблення інтеграції України до ЄС та світового економічного простору. Організаційно-економічні важелі процесу активізації функціонування АПК подані на рис. 6.

За умов нестабільності та безсистемності макроекономічних перетворень особливого значення набуває оптимально обраний концептуальний підхід до обґрунтування напрямів розвитку регулювання –інноваційних процесів в АПК. Метою створення концепції державної інвестиційної політики розвитку аграрної сфери повинна стати розробка системних механізмів регулювання, які можуть швидко реагувати на можливі зміни ситуації у суспільстві.

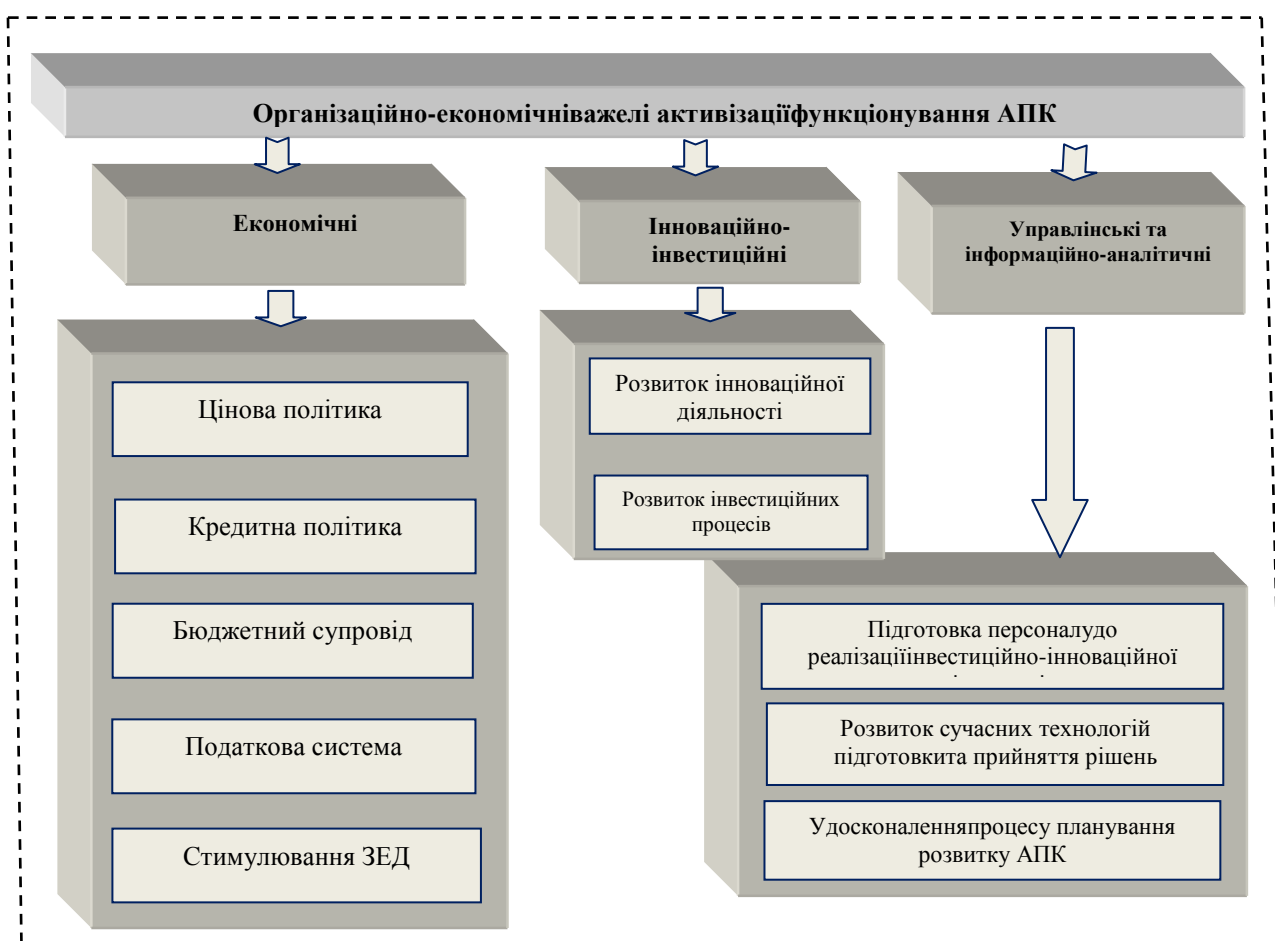

Рис.6. Організаційно-економічні важелі активізації функціонування АПК.

Розроблений автором.

Визначені пріоритетні напрями розвитку інноваційних процесів в АПК та основні напрями досягнення стратегічних цілей інноваційного забезпечення розвитку АПК з окресленням мети та індикаторів розвитку.

Для вирішення проблеми фінансового забезпечення інноваційних процесів, використання венчурного капіталу, основне завдання якого полягає в забезпеченні стійкої комунікації між замовниками інновацій та їх виконавцями в середньо- і довгостроковому періодах. Це дасть можливість розвивати партнерські відносини

бізнесу, влади й соціуму в процесах регулювання, стимулювання й координації забезпечення інвестиційно-інноваційної моделі економічного розвитку галузі. Найважливішою складовою системи венчурного інвестування визначений неформальний ринок венчурного капіталу, який репрезентований приватними інвесторами – бізнес-ангелами, які вкладають власні кошти в ризикові проекти без надання будь-якої застави.

Заради попередження такого негативного впливу інноваційних трансформацій світового агропромислового розвитку на вітчизняне сільгоспвиробництво і внутрішній продовольчий ринок, необхідне створення довгострокових перспективних проектів розвитку аграрного сектору країни. На прикладі сільськогосподарського підприємства ТОВ «Дніпрянське ХПП» обґрунтована методологія форсайту як новітнього наукового підходу для вибору пріоритетів інноваційного розвитку та методологічного інструментарію для розробки найсприятливішої моделі інноваційного розвитку на довгострокову перспективу. Саме це дозволить передбачити ймовірні відхилення в управлінні інноваційною діяльністю й регулювати відносини суб'єктів господарювання задля подальшого росту ефективності виробництва галузі, наповнення ринку, розвитку ринкової інфраструктури.

При прогнозуванні інноваційного розвитку сільгосппідприємств АПК нами враховані основні чинники впливу на модернізацію обладнання для виробництва продукції, фінансові ресурси та розроблена схема організаційно-економічного механізму фінансового (інвестиційного) забезпечення інноваційних процесів (рис. 7).

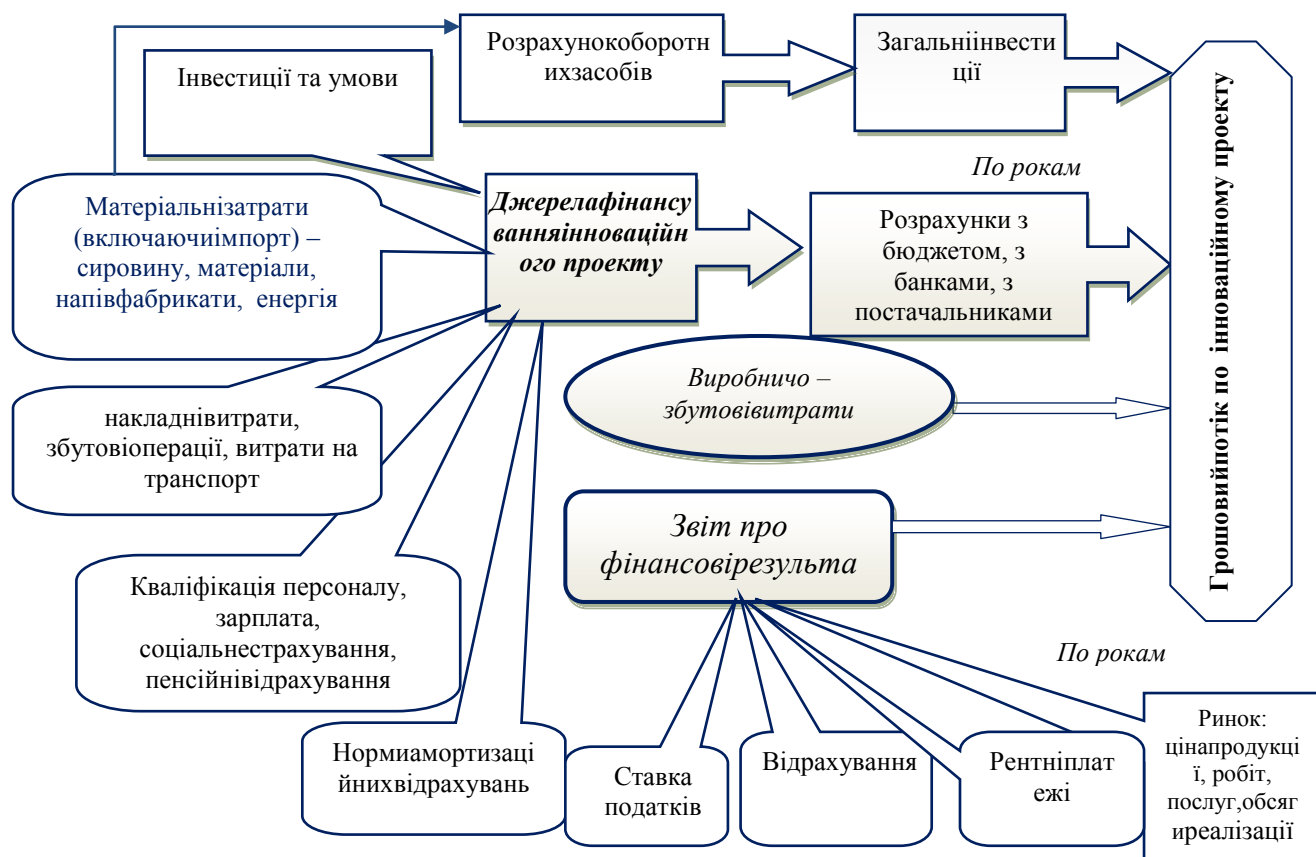

Рис. 7. Схема організаційно-економічного механізму фінансового забезпечення інноваційного процесу підприємства АПК. Розроблений автором.

Системна робота щодо практичного застосування форсайт-методології та її подальше збагачення за рахунок нових підходів, методів, інструментів дає змогу стати певним поштовхом для активізації інноваційної діяльності та забезпечити конкурентоспроможність суб'єктів господарювання, регіонів, країни на глобальному рівні.

Національну інноваційну систему та інноваційну інфраструктуру (наприклад, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій тощо) необхідно посилити заради інноваційних підприємств галузі. За умов розвитку високотехнологічних інформаційних систем і технологій не вистачає об'єктів інформаційної інфраструктури, за які пропонується створити: каталог (банк) інноваційних проектів; електронну базу потенційних інвесторів і осіб; спеціалізований електронний журнал; регіональні інформаційні мережі. Крім того, доволі перспективним буде розвиток та створення таких збутових об'єктів інвестиційно-інноваційних процесів, як: постійно діючий ярмарок інноваційних та інвестиційних проектів і розробок; зовнішньоторговельні об'єднання; спеціалізовані посередницькі фірми; венчурні ярмарки.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснене теоретичне узагальнення та запропоноване нове вирішення наукового завдання, яке полягає у розробці науково-практичних рекомендацій та пропозицій щодо формування організаційно-економічних механізмів активізації інноваційних процесів АПК України. Основні наукові положення дисертаційної роботи знайшли свою конструктивну реалізацію в комплексі науково-методичних рішень і практичних рекомендацій. Отримані результати дають підстави для наступних висновків:

1. Систематизована сукупність різнопланових теоретичних підходів, що висвітлюють сутність поняття «організаційно-економічний механізм», який охоплює економічні та організаційні форми, за допомогою яких об'єднуються речові та особисті чинники. Розкрита економічна сутність і організаційно-економічні особливості інноваційних процесів АПК, принципи й значення інноваційної діяльності, що дає можливість розглянути інноваційний процес, починаючи від появи науково-технічної ідеї і завершуючи розповсюдженням продукту, а сукупний суспільний результат інновації вважати позитивним саме завдяки механізму дифузії інновацій.

2. Узагальнені існуючі науково-теоретичні аспекти та методичні підходи до управління інноваційними процесами в АПК. Змодельований організаційно-економічний механізм активізації інноваційних процесів в АПК та сформульовані його теоретичні поняття, що полягають у наступному: це система методів і важелів управління, які впливають на об'єкт управління – інноваційні процеси в АПК, досягається зростання капіталізації й якісне вдосконалення виробничого потенціалу підприємств АПК.

Запропонована принципова схема загального блоку керування інноваційною діяльністю в АПК, що охоплює: блок управління агропромисловим виробництвом, блок управління науково-технічною діяльністю і блок управління інноваційним

процесом. Вважаємо, що удосконалення системи організації інноваційної діяльності в АПК має носити комплексний характер, охоплювати весь спектр сторін цієї діяльності в галузях агропродовольчої сфери – від проведення наукових досліджень і розробок, експериментальної перевірки наукових результатів до впровадження у виробництво та оцінки ефективності.

3. Агропромисловий комплекс є однією з пріоритетних складових національної економіки України та характеризується найбільшою часткою в її структурі. Аналіз сучасного стану інноваційних процесів вітчизняного АПК свідчить, що основними чинниками, які перешкоджають розвитку інноваційної діяльності підприємств агрокомплексу, є: нестача власних коштів (80,1% досліджених підприємств), великі витрати на нововведення (55,5%), недостатня фінансова підтримка держави (53,7%), високий економічний ризик (41%), недосконалість законодавчої бази (40,4%), тривалий термін окупності нововведень (38,7%), відсутність коштів у замовників (33,3%), нестача кваліфікованого персоналу (20%), відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями (19,7%), брак інформації про ринки збуту (17,4%), дефіцит інформації про нові технології (16,1%). Результати аналізу свідчать, що розвиток і підвищення конкурентоспроможності сучасних агропромислових підприємств без активізації інноваційної діяльності неможливі для підприємств АПК України.

4. Виявлені домінуючі чинники, їх значимість у критеріальному апараті та вплив на інноваційні процеси галузі в умовах трансформаційної економіки України. На даний час визначальний вплив на інноваційну активність в АПК мають політико-правові та інституційні чинники, з-поміж яких: інноваційна політика держави, вектор її інвестиційно-інноваційної стратегії, нормативно-правові та законодавчі акти регіонального рівня, регулювання відносин взаємодії державного і приватного капіталів, формування і розвиток інституційного середовища, що створює умови регулювання та підтримки різноманітних операцій, які пов'язані зі здійсненням інноваційних процесів в АПК. Визначена роль економічних і ринкових факторів, провідна роль серед яких відводиться рівню і темпам інфляції, паритетам цін між суміжними галузями і виробництвами, податковим та кредитним ставкам.

5. Дослідження різних теоретичних підходів розвитку інноваційних процесів, діагностика функціонування АПК, його сучасного стану та проблем у галузі, дозволили обґрунтувати концептуальні основи формування економічного механізму регулювання інноваційних процесів у галузі, що дасть змогу відновити її інвестиційно-інноваційний потенціал. Розроблений алгоритм розвитку організаційно-економічного механізму активізації інноваційної діяльності в АПК. При цьому основоположними принципами організації системи управління реалізації означеної концепції є: забезпечення нормативної, методичної та інформаційної єдності програми; участь у розробці програми представників органів влади, суб'єктів аграрного підприємництва і науки.

6. Обґрунтовані стратегічні напрями державного регулювання інноваційних процесів в АПК у конкурентному середовищі. Причому, державну підтримку необхідно зосереджувати на фінансуванні цільових інноваційних програм, в дослідницько-виробничих господарствах, де проводиться перевірка практичного

застосування науково-технічних розробок за конкретних умов. З'ясовані організаційно-економічні важелі процесу активізації функціонування АПК (економічні, інноваційно-інвестиційні, управлінські, інформаційно-аналітичні) та сформована схематика процесу, яка свідчить, що державі відведена роль організатора і координатора структурних зрушень у сфері активізації інноваційного розвитку АПК за сучасних умов.

7. Виявлені пріоритетні напрями розвитку інноваційних процесів в АПК у контексті економічної глобалізації. Інноваційним економічним інструментом активізації інноваційної діяльності може стати створення венчурного фонду інноваційно-інвестиційних проєктів АПК. Засоби даного Фонду будуть спрямовуватися на фінансування проєктів, що мають інноваційний вектор. Обов'язковою умовою має стати злиття виробництва і науки, тобто проєкти повинні бути реалізовані науково-виробничими підприємствами, створеними шляхом організації на базі або злиття вузів, НДІ і виробничих підприємств. Найважливішою складовою системи венчурного інвестування є неформальний ринок венчурного капіталу, який представлено приватними інвесторами – бізнес-ангелами, що репрезентують неформальних приватних інвесторів, які вкладають власні кошти в ризикові проєкти без надання будь-якої застави.

Апробація обраної методології форсайту, як новітнього наукового підходу у виборі пріоритетів інноваційного розвитку АПК та методологічного інструментарію для розробки найсприятливішої моделі її інноваційного розвитку на довгострокову перспективу, показала ефективність її використання. При цьому доведено, що використання розроблених науково-практичних положень дозволяє активізувати інноваційні процеси в агропромисловому комплексі та отримати соціально-економічний ефект. Через поліпшення технічної бази з випуску продукції досліджуваного ТОВ «Дніпрянське ХПП» збільшиться продуктивність нової лінії для гранулювання і брикетування комбікорму, яку передбачається придбати за допомогою позикових коштів під інноваційний проєкт. Запропонована лінія дозволить зменшити питому матеріаломісткість на 35-45% та забезпечить виготовлення одночасно декількох видів комбікормів. Прогнозування інноваційного розвитку ТОВ «Дніпрянське ХПП» здійснене з урахуванням основних чинників впливу при модернізації обладнання для виробництва продукції, фінансові ресурси та розроблено схему механізму фінансового (інвестиційного) забезпечення інноваційного процесу. Економічний ефект від впровадження нового устаткування за несприятливих умов повернення кредитного боргускладає 4005,0 тис. грн чистого прибутку, залишок вільних коштів після сплати кредиту за останній рік становитиме 35,2 тис. гривень.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Жук М.М. Державна підтримка розвитку національної інноваційної системи в умовах нестабільності / Ефективність державного управління [Текст] : зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. – Вип. 41

/ за заг. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2014. – С. 353-363.

2. Жук М.М. Інституційно-економічні механізми модернізації національної інноваційної системи в умовах поглиблення інтеграційних процесів / М.М. Жук // Бізнес-навігатор: науково-виробничий журнал. – 2014. – №1(33). – С. 288-291.

3. Жук М.М. Забезпечення функціонування інноваційної інфраструктури в умовах поглиблення інтеграції / М.М. Жук // Ефективність державного управління [Текст]: зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Вип. 44/ за заг. ред. чл.-кор. НАН України В.С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2014. – С. 64-72.

Статті у науково-метричних базах даних та закордонних наукових виданнях:

4. Жук М.М. Институционально-экономические механизмы развития инновационного процесса // Экономика, право и проблемы управления: сб. науч. трудов № 5 / под общ. ред. В.Г. Тихин. – Минск: Частн. ин-т упр. и предпр., 2015. – С. 98-102.

5. Zhuk M.M. Financial support of regional innovative development in the terms of transformation / M.M. Zhuk // Economics and Business. – 2013. – №2. – P. 80-85.

6. Zhuk M.M. Improving the financial mechanism of state support for innovative activity of business entities under market economy / M.M. Zhuk // Actual problems of economics. – 2015. – №3(165). – P. 137-143.

Матеріали науково-практичних конференцій:

7. Жук М.М. Основи інвестиційно-інноваційних процесів в АПК / М.М.Жук / Україна в інтеграційних процесах: загальнодержавний, регіональний та місцевий виміри: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м.Херсон, 21 квітня 2014р.). – Херсон: МУБіП, 2014. – С.26-28.

8.Жук М.М. Використання інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій при підготовці наукових кадрів / М.М.Жук / Вища освіта: сучасні проблеми та європейські перспективи: матеріали всеукраїнського круглого столу (м.Херсон, 16 квітня 2015 року) – Херсон: МУБіП, 2015. – С.40-41.

9.Жук М.М. Імперативи інноваційного розвитку національної економіки: зарубіжний досвід / М.М.Жук / Інституційні механізми зближення законодавчих норм між Україною та ЄС в період економічної кризи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м.Херсон, 01 червня 2015 року). – Херсон: МУБіП, 2015. – С.54-56.

10.Жук М.М. Проблеми та перспективи реалізації стратегії науково-технічного та інноваційного розвитку / М.М.Жук / Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та менеджменту: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 25-26 вересня 2015 року) / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ, 2015. – С.38-40.

АНОТАЦІЯ

Жук М.М. Організаційно-економічний механізм активізації інноваційних процесів АПК України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Подільський державний аграрно-технічний університет, Кам'янець-Подільський, 2016.

У дисертації досліджено теоретичну парадигму сутності організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК; узагальнено методичні підходи щодо узагальнюючої оцінки теоретико - методичних положень і розробка науково-практичних підходів щодо формування організаційно-економічного механізму активізації інноваційних процесів АПК.

Здійснено комплексний аналіз сучасного стану інноваційної діяльності АПК; проаналізовано особливості та рівень забезпечення інноваційних процесів, окреслено основні проблеми галузі та тенденції її розвитку; досліджено світовий досвід щодо вирішення проблем розвитку інноваційної діяльності в АПК.

Визначено пріоритетні напрями активізації інноваційних процесів АПК шляхом цілеспрямованого поєднання поточних цілей інноваційних процесів та механізмів їх стимулювання на різних рівнях державного управління; визначено вплив держави на інноваційні процеси та організаційно-економічний механізм їх державного регулювання.

Окреслено шляхи удосконалення системи організації інноваційної діяльності в агропромисловому комплексі.

Проведено прогноз на довгострокову перспективу, використовуючи науково-обґрунтований метод «форсайт». Охарактеризовано специфіку й значення венчурного інвестування інноваційних процесів в АПК.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності, інноваційний розвиток, інноваційні процеси, національна економіка, венчурні фонди, метод «форсайт».

АННОТАЦИЯ

Жук М.Н. Организационно-экономический механизм активизации инновационных процессов в АПК Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Подольский государственный аграрно-технический университет, Каменец-Подольский, 2016.

В диссертации исследованы теоретическую парадигму сущности организационно-экономического механизма активизации инновационных процессов АПК; обобщены методические подходы к обобщающей оценке теоретико - методических положений и разработаны научно-практические подходы по

формированию организационно-экономического механизма активизации инновационных процессов АПК.

Осуществлен комплексный анализ современного состояния инновационной деятельности в АПК; проанализированы особенности и уровень обеспечения инновационных процессов, определены основные проблемы отрасли и тенденции ее развития; исследован мировой опыт по решению проблем развития инновационной деятельности в АПК. Предложена принципиальная схема общего блока управления. Анализ современного состояния инновационных процессов отечественного АПК свидетельствует, что основными факторами, которые препятствуют развитию инновационной деятельности предприятий агрокомплекса, являются: недостаток собственных средств (80,1% исследованных предприятий), большие затраты на нововведения (55,5%), недостаточная финансовая поддержка государства (53,7%), высокий экономический риск (41%), несовершенство законодательной базы (40,4%), длительный срок окупаемости нововведений (38,7%), отсутствие средств у заказчиков (33,3%), нехватка квалифицированного персонала (20%), отсутствие возможностей для кооперации с другими предприятиями и научными организациями (19,7%), недостаток информации о рынках сбыта (17,4%), недостаток информации о новых технологиях (16,1%). Результаты проведенного анализа свидетельствуют, что развитие и повышение конкурентоспособности современных агропромышленных предприятий без активизации инновационной деятельности невозможны для предприятий АПК Украины.

Обоснованы стратегические направления государственного регулирования инновационных процессов в АПК в конкурентной среде. Доказано, что государственную поддержку следует сконцентрировать на финансировании целевых инновационных программ, в опытно-производственных хозяйствах, где проводится проверка практического применения научно-технических разработок конкретных условий. Определены организационно-экономические рычаги процесса активизации функционирования АПК (экономические, инновационно-инвестиционные, управленческие, информационно-аналитические) и сформирована схема такого процесса, которая свидетельствует, что государству отведена роль организатора и координатора структурных сдвигов в сфере активизации инновационного развития АПК в современных условиях.

Намечены пути совершенствования системы организации инновационной деятельности в агропромышленном комплексе. Проведен прогноз на долгосрочную перспективу, используя научно-обоснованный метод «форсайт». Охарактеризованы специфика и значение венчурного инвестирования инновационных процессов в АПК.

Ключевые слова: организационно-экономический механизм инновационной деятельности, инновационное развитие,

инновационные процессы, национальная экономика, венчурные фонды, метод «форсайт».

SUMMARY

Zhuk M.M.

Organizational and economic mechanism of activation of innovative processes in agriculture of Ukraine. – The manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of candidate of economic sciences, specialty 08.00.03 – economics and national economy management. Podolsk state agrarian technical university, Kamenetz-Podolsk, 2016.

The thesis deals with the theoretical paradigm of the essence of organizational-economic mechanism of activation of innovative processes in agriculture; summarized methodological approaches to summative assessment of theoretical and methodological provisions and elaboration of scientific-practical approaches to formation of organizational-economic mechanism of innovative processes intensification of agriculture.

Carried out a comprehensive analysis of the current state of innovation activity in agriculture; analyzed the features and level of support of innovative processes, identified key industry issues and development trends; studied the world experience in solving problems of development of innovative activity in agrarian and industrial complex.

Identify priorities for enhancing the innovation processes of the AIC by a targeted combination of the current goals of the innovation processes and the mechanisms of their stimulation at various levels of government; the influence of the state on innovative processes and the organizational-economic mechanism of state regulation.

The way of improving the system of organization of innovative activity in agroindustrial complex. Held in long-term perspective, using scientific method «foresight». There is characterized the specificity and value of venture investment of innovative processes in agrarian and industrial complex.

Keywords: organizational-economic mechanism of innovative activity, innovative development, innovative processes, national economy, venture capital funds, the method of «foresight».

Підписано до друку 04.02.2016 р. Формат 60x90/16.

Умов. друк. арк. 0,9. Обл-вид. арк 0,9.

Наклад 150 прим. Замовлення № 160

Віддруковано на різнографі в видавничому центрі «Принт-центр»

04053, м. Київ, вул. Артема, 26А

Тел./факс 486-50-88, 332-41-10,277-4016

<http://www.printe.com.ua> E-mail: printcentr@ukr.net